

TÜRKONFED tarafından üye federasyonlarının katılımı ile yapılan
“Finansmana Erişim Anketi”nin ikinci çeyrek sonuçları açıklandı

Finansmana Erişim Kapandı, EYT Maliyetleri Zorlamaya Başladı

TÜRKONFED, yılın her çeyreği Anadolu iş dünyasının sesi olan üye federasyonlarının ve Türkiye'nin her bölgesinden iş insanının temsil edildiği Genişletilmiş Yönetim Kurulu'nun katılımıyla gerçekleştirdiği Finansmana Erişim Anketi'nin “Nisan-Haziran” dönemini kapsayan sonuçlarını yayınladı. Anket sonuçlarına göre her 10 şirketten 8'i ikinci çeyrekte finansmana erişimin zorlaştığını ifade ederken, finans kurumları ile kredi süreçlerinde sorun yaşayanların oranı da ilk çeyrekte yüzde 85 iken ikinci çeyrekte yüzde 95'e yükseldi.

Her 10 iş insanından 9'unun finansal regülasyonların işletmelerini olumsuz etkilediğini belirttiği anket sonuçlarına göre iki işletmeden biri EYT maliyetlerini yönetmekte zorlandığını, 10 işletmeden 6'sı da EYT maliyetinin finansmanı için açıklanan KGF desteğine erişemediğini söyledi. Anket sonuçlarını değerlendiren TÜRKONFED Başkanı Süleyman Sönmez üye federasyonları adına, krediler üzerindeki baskının hafifletilmesi ve merkezde alınan kararların sahaya tam yansımaları için çağrı yaptı.

28 Temmuz 2023 / İstanbul – Çatısı altında 30 federasyon ve ulusal-uluslararası 331 üye dernek üzerinden 60 bini aşkın şirket yer alan **Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu'nun (TÜRKONFED)** yılın her çeyreğinde üyesi olan iş insanlarıyla yaptığı “Finansmana Erişim Anketi”nin¹ ikinci çeyrek sonuçları açıklandı. Anket sonuçları iş dünyasının finans bulmakta zorluk çektiğini, ekonominin temel sorunlarını ise başta enflasyon olmak üzere ‘finansmana erişim’, ‘güven ve istikrar eksikliği’, ‘üretim eksikliği’, ‘kamu harcamaları ve mali disiplin’, ‘hukukun üstünlüğü ve adalet sistemi’, ‘rekabet gücü ve dış ticaret’ ile ‘liyakatsizlik ve yönetim sorunları’ olarak gördüğünü gösterdi. Anket sonuçlarını değerlendiren **TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez**, üye federasyonları adına ortak bir çağrıda bulunarak, krediler üzerindeki baskının hafifletilmesi için iyileştirici adımların atılmasını, finansmana erişimi zorlaştıran unsurların ortadan kaldırılmasını, kolaylaştırıcı uygulamaların ve finansal sadeleşmenin hızla hayata geçirilmesini, merkezde alınan kararların sahaya tam olarak yansımalarını talep etti.

Yeni kredi alamayanların oranı arttı, vadeler kısaldı

TÜRKONFED Finansmana Erişim Anketi'nin ikinci çeyrek sonuçları işletmelerin ve iş insanlarının krediye erişiminin zorlaştığını hatta imkânsız hale geldiğini ortaya koydu. Buna göre yılın ikinci

çeyreğinde krediye erişemediğini söyleyen iş insanlarının oranı yüzde 82 olurken, değişmedi diyenlerin oranı bir önceki çeyreğe göre yüzde 22'den yüzde 18'e geriledi. Her 10 işletmeden 8'i ikinci çeyrekte krediye erişemediğini belirtirken, vade yapısının da kısaldığı ifade edildi. İlk çeyrekte 1-12 ay vade yapısına sahip firmaların oranı yüzde 55 iken bu oran ikinci çeyrekte yüzde 70,6 oldu. Kredilere erişimin zorlaşması ile birlikte vadelerin de kısılması işletmelerin finansal risklerinin daha da artması ihtimalini ortaya çıkardı. Öte yandan kendi kaynakları ve geliri ile işletme sermayesini finanse edenlerin sayısı artarken, tedarikçilerden vadeli satın alma ve müşteri avansları gibi organize olmayan kurum ve kişilerden alınan finansmanda azalma yaşandı. Finans kurumları ile kredi süreçlerinde sorun yaşadığını belirtenlerin oranı yılın ilk çeyreğinde yüzde 85 iken ikinci çeyrekte yüzde 95'e yükseldi. Yeni kredi limiti alamadığını söyleyen iş insanlarının oranı yüzde 86'lık artışla yüzde 15'ten yüzde 28'e çıkarken, kredi limiti artış yetersizliğini ifade edenlerin oranı yüzde 21, şartların zorlaştırıldığını belirtenlerin oranı da yüzde 46 oldu. Yılın ilk çeyreğinde yüzde 15 olan bankalardan kredi alma süreçlerinde sorun yaşamayanların oranı, ikinci çeyrekte yüzde 5'e kadar düştü.

EYT maliyetlerini yönetmek giderek zorlaştı, KGF'yi yetersiz bulanların oranı arttı

İş dünyasının öncelikli gündemlerinden biri olan EYT konusu da TÜRKONFED'in anketinde öne çıkan gündemlerden biri oldu. Neredeyse her iki katılımcıdan biri (yüzde 48,9) EYT maliyetlerini yönetmekte zorlandığını söyledi. Bu oran ilk çeyrekte yüzde 39 olarak ölçülmüştü. Her 10 iş insanından 6'sı EYT için açıklanan KGF paketinin banka kredilerine erişimlerini kolaylaştırmadığını ifade etti. İş insanları EYT'ye ilişkin KGF'nin yanı sıra genel olarak açıklanan KGF kredilerini de yetersiz bulduğunu söyledi. İlk çeyrekte KGF'yi yetersiz bulanların oranı yüzde 85 iken bu oran ikinci çeyrekte yüzde 92,2 oldu. İlk çeyrekte yüzde 74 olan KGF paketlerinin krediye erişimi kolaylaştırmadığını düşünenlerin oranı da ikinci çeyrekte yüzde 83'e yükseldi.

Ekonomi yönetimine karşı temkinli bir iyimserlik var

Katılımcılara Merkez Bankası, BDDK ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın 2022 yılından itibaren aldığı kararların işletmelerine etkileri hakkında düşünceleri de soruldu. İş insanlarının yüzde 90'ı makroihtiyati tedbirlerin ve finansal regülasyonların işletmelerini olumsuz etkilediğini belirtti. Bu oran ilk çeyrekte yüzde 81'di. Öte yandan ankette iş insanlarının tüm bu zorluklara rağmen iyimserliklerini koruduğu da görüldü. Katılımcıların yüzde 55,1'i yılın üçüncü çeyreğinde finansmana erişimin zorlaşacağını söylese de bu oran ilk çeyreğe göre azaldı. 2023'ün ilk çeyreğinde bir sonraki çeyrekte finansmana erişimin zorlaşacağını söyleyenler yüzde 69 iken ikinci çeyrekte bir sonraki dönemde zorlaşma bekleyenlerin oranı yüzde 55 oldu. Aynı zamanda finansmana erişimdeki zorlukların bir sonraki çeyrekte değişmeyeceğini söyleyenlerin oranı birinci çeyrekte yüzde 23 iken ikinci çeyrekte yüzde 33'e yükseldi. Öte yandan anket verileri yeni kabine ve ekonomi yönetimine karşı da ılımlı iyimser ama temkinli olarak yaklaşımın hakim olduğunu gösterdi.

Süleyman Sönmez: "KGF dahil kredi kanallarının bir an önce açılması gerekiyor"

KGF dahil kredi kanallarının bir an önce açılmasının, Türkiye'nin üretim, yatırım, istihdam ve ihracat gücünde bir kesinti yaratmaması gerektiğini vurgulayan **TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez**, ekonominin ana yakıtının finansman olduğunu söyledi. **Sönmez**, "İşletmelerin krediye erişiminin zorlaştığı ve bankaların kredi verme şartlarının ağırlaştığı bir finansman krizi ile karşı karşıyayız. Ortaya çıkan tablo, işletmelerimizin yetersiz finansman sorununun ötesinde artık finansman bulamadıklarını gösteriyor. Enerjiden ham maddeye, insan kaynağından üretim ve yatırıma işletmelerimizin üzerindeki maliyet yükü artarken, finansmana

erişimin imkânsız hale geldiği bir ekonomik ortamda belirsizlikler de artıyor. İyileştirici adımlar ile finansmana erişimde istikrar bekliyoruz. Krediler üzerindeki baskı hafifletilmeli, finansmana erişimde zorlaştırıcı unsurlar ortadan kaldırıldığı gibi kolaylaştırıcı uygulamalar hızla hayata geçirilmeli, kamu teşvik ve desteklerinde etki analizi doğru yapılmalı, merkezde alınan kararların KGF örneğinde olduğu gibi sahaya yansımaları sağlanmalı; kısacası ekonominin finansman yakıtının üretim ve ihracatın tüm kılcallarına dağılması sağlanmalıdır” dedi.

Ortak çağrıya imza atan TÜRKONFED üyesi federasyonlar

- Batı Akdeniz Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (BAKSİFED)
- Batı Anadolu Sanayici ve İş İnsanları Dernekleri Federasyonu (BASİFED)
- Batı Karadeniz Sanayici ve İş İnsanları Dernekleri Federasyonu (BAKZİFED)
- Çukurova Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (ÇUKUROVASİFED)
- Doğu Akdeniz Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (DASİFED)
- Dicle Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (DİCLESİFED)
- Doğu Güneydoğu Sanayici ve İş İnsanları Dernekleri Federasyonu (DOGÜNSİFED)
- Doğu Karadeniz Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (DOKASİFED)
- Doğu Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (DOĞUSİFED)
- Doğu Marmara Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (DOĞUMARSİFED)
- Ev ve Mutfak Eşyaları Federasyonu (EVFED)
- Fırat Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (FIRATSİFED)
- Güney Ege Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (GESİFED)
- Güneydoğu Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (GÜNSİFED)
- Güney Marmara Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (GÜNARSİFED)
- İç Anadolu Sanayici ve İş İnsanları Dernekleri Federasyonu (İÇASİFED)
- İpekyolu Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (İPEKYOLUSİFED)
- İstanbul Sanayici ve İş İnsanları Dernekleri Federasyonu (İSİFED)
- Kapadokya Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (KAPADOKYASİFED)
- Kuzey Anadolu Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (KUZAFED)
- Marmara ve İç Anadolu Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (MARSİFED)
- Mevlana Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (MEVLANASİFED)
- Moda ve Hazır Giyim Federasyonu (MHGF)
- Orta Anadolu Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (ORSİFED)
- Orta Karadeniz Sanayi ve İş Dünyası Dernekleri Federasyonu (ORKASİFED)
- Sektörel Dernekler Federasyonu (SEDEFED)
- Serhat Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (SERHATSİFED)
- Trakya Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (TRAKYASİFED)
- Yapı Ürünleri Üreticileri Federasyonu (YÜF)
- Zafer Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (ZAFERSİFED)